

Nr 637

Av herr Nilsson, Ferdinand, och herr Gustafsson, Nils-Eric, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 109, angående ny organisation av krigsmaktens högsta ledning.

(Lika lydande med motion nr 758 i Andra kammaren)

Av proposition nr 109 framgår, att försvarsstaben kommer att utökas med ett antal beställningar och att den sammanlagda lönekostnadsökningen kommer att utgöra i runt tal 400 000 kronor. Den tendens, som efter kriget varit starkt framträdande, nämligen ökning av stabs- och förvaltningspersonalen i huvudstaden med samtidig minskning av de vid mobilisering uppsatta stridskrafterna, skulle sålunda genom bifall till propositionen komma att ytterligare accentueras. En sådan disproportion mellan ledning och stridande styrkor är icke önskvärd.

Av statsverkspropositionen innevarande år framgår, att antalet vid de centrala staberna och förvaltningarna i Stockholm anställda nu stigit till ej mindre än 6 000. I motion nr 297/1960 i andra kammaren framhölls också angelägenheten av en översyn av den numera kraftigt ansvårdade organisationen av centrala staber och förvaltningar. I stället för en sådan i hög grad önskvärd rationalisering innebär det nu framlagda förslaget en ytterligare utsvällning av försvarsstaben, och detta samtidigt som det anges, att försvarsstabens arbete mer än hittills skall inriktas på de stora frågorna och detaljarbete icke där utföras.

I den starkt centraliserade ledningstoppen avses att nu dessutom infoga en souschef i försvarsstaben. Genom de starkt utökade befogenheterna för överbefälhavaren, som icke med sakkunskap behärskar mer än en del av sitt befälsområde, kommer den verkliga sakkunskapens inflytande att i motsvarande grad minskas. Det må framhållas, att till och med arméchefen avstyrkt den nya souscheffsbefattningen och härvid kunnat stödja sig på direkt erfarenhet härom från sitt eget arbetsområde.

Omorganisationen i stort kommer småningom att omfatta tre frågekomplex, nämligen rörande krigsmaktens högsta ledning, totalförsvarets högsta ledning och krigsmaktens regionala ledning. Propositionen omfattar endast det första frågekomplexet, varför man icke vet något om behovet av personal och kostnaderna för de tvenne andra områdena. Särskilt egendomligt är att det föreliggande förslaget icke behandlar ens hela det första området utan skjuter åt sidan försvarsgrensstabernas organisation, vilken

intimt sammanhänger med försvarsstabens organisation. Förslag om försvarsgrensstaberna anges skola framläggas till 1962 års riksdag. Man har anledning att befara, att någon väsentlig minskning i omfånget av dessa staber trots överflyttningen av uppgifter till försvarsstaben icke kommer att föreslås. Försvarsledningsutredningen, till vilken departementschefen hittills i allt väsentligt helt anslutit sig, säger sålunda, att arbetsomfånget i försvarsstaben kommer att öka utan att en motsvarande minskning sker i försvarsgrensstaberna.

Även om vissa praktiska skäl talar för ett genomförande av organisationen på de olika områdena i etapper, finns inga skäl, som nödvändiggör ett så brådstörtat genomförande, att icke förslag finns utarbetade med kostnadsberäkning för de olika etapperna, innan beslut fattas om den första etappen. Utan en översikt av förhållandena i deras helhet kommer med all sannolikhet omfattningen och kostnaderna att bli avsevärt större än vad fallet skulle bli, om man vid beslutet om den första etappen hade kännedom om blivande konsekvenser och kostnader. Av departementschefens uttalande om den nuvarande organisationens effektivitet framgår, att någon fara i dröjsmål under ett år icke föreligger. Under sådana förhållanden måste framstå som ändamålsenligt att ej definitivt besluta i ärendet innan översiktligt kan bedömas vilka kostnader som skulle vara förenade med ett genomförande av samtliga angivna etapper. Man vill ju gärna undvika att kostnaderna för staber och förvaltningar ökas så, att det blir nödvändigt att hålla igen beträffande de stridande styrkorna vid mobilisering och utbildningspersonalen i fred för att hålla den avsedda kostnadsramen. I vart fall synes en viss översiktlig kostnadsplanering över hela fältet vara önskvärd.

Under återopande av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte avslå proposition nr 109 samt i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att beslut om ny organisation av krigsmaktens högsta ledning icke bör fattas förrän översikt erhållits om organisationen och kostnaden även för försvarsgrensstaberna, totalförsvarets högsta ledning och krigsmaktens regionala ledning.

Stockholm den 11 april 1961

Ferdinand Nilsson
i Kungsängen

Nils-Eric Gustafsson